

چهارشنبه 3 تیر 1394 - 7-رمضان 1436 - 24 ژوئن 2015

تحصن مشروطه طلبان به رهبری «شیخ فضل‌الله نوری» در حرم عبدالعظیم...

* 3 تیر در گذر تاریخ

* تحصن مشروطه طلبان به رهبری «شیخ فضل‌الله نوری» در حرم عبدالعظیم (1286 ش) اشاره:

پس از پیروزی نهضت مشروطه و روشن شدن

خطر انحراف آن، اقدامات شیخ فضل‌الله نوری به عنوان یکی از عالمان بزرگ زمان،

علیه مشروطه غیرمشروع از اوائل

سال 1286 ش آغاز شد.

وی در روز سوم تیر همان سال در رأس عده‌ای از روحانیون و طلاب و اصناف که بالغ بر پانصد نفر می‌شدند در اعتراض به انحراف این نهضت به

جریان غیردینی، در حرم حضرت عبدالعظیم در

شهر ری متحصن شدند.

وعاظ حاضر در آن تحصن، همه روزه ضمن

ایراد سخنرانی، حکومت مشروطه را خلاف شرع دانسته و تقاضای جدی از شاه به عمل آورده که باید مشروطه، مشروع شود.

در همان ایام شیخ فضل‌الله نوری به تمام علمای ایران تلگراف زد و ضمن برشمردن اعمال ضداسلامی که

در قالب مشروطیت انجام می‌گرفت، از همه علما خواست علیه این جریان انحرافی به پا خیزند.

شیخ فضل‌الله نوری می‌گفت:

«انقلاب مشروطه از اصول اولیه خود منحرف شده و عناصر مخالف اسلام در زیر لباس مشروطه‌خواهی، قصد دارند، تیشه به

ریشه اسلام بزنند.» این تحصن یکی از بهانه‌های مهم فاتحان تهران برای اعدام شیخ فضل‌الله نوری در

11 مرداد سال 1288 ش برابر با 13 رجب 1327 ق گردید.

* سید عبدالله بهبهانی به خاک کله‌ر تبعید شد (1287 ش)

اشاره:

سید محمد طباطبائی با شفاعت ملکه جهان همسر شاه به قریه ونک فرستاده شد.

سید محمد صادق طباطبائی نیز عازم اروپا گردید.

* قتل «میرزا جهانگیرخان شیرازی» مدیر روزنامه صور اسرافیل و «ملک المتکلمین» خطیب و روشنفکر مشروطه‌خواه به دستور محمدعلی شاه (1287 ش)

اشاره:

میرزا جهانگیر خان شیرازی در سال 1355 ش (1292 ق) در شیراز به دنیا آمد.

در 18 سالگی در مدرسه دارالفنون در تهران به تحصیل علوم و فنون جدید پرداخت و

یکی از دانشمندان زمان گردید. در این هنگام بود که نهضت آزادی‌خواهی آغاز شد.

او با حضور در جلسات و مجامع مخفی

این نهضت، با بزرگان سیاسی ایران آشنا گشت و خود یکی از ارکان عمده آزادی‌طلبان به شمار رفت.

وی در اوائل سلطنت محمدعلی شاه قاجار، روزنامه صور اسرافیل را راه‌اندازی کرد و از مشروطه دفاع نمود.

جهانگیر خان سرانجام پس از آشغال مجلس

توسط قوای روس، به دستور محمدعلی شاه دستگیر و به باغشاه منتقل شد.

در باغشاه او را به همراه ملک‌المتکلمین

در سوم تیرماه 1287 ش در 33 سالگی به طرزی فجیع به قتل رساندند.

حاج میرزا نصرالله مَلِکُ الْمُتَکَلِّمِین که به همراه با میرزا جهانگیر خان شیرازی اعدام شد، در حدود سال 1240 ش (1277 ق) در

اصفهان به دنیا آمد.

در 22 سالگی به مکه رفت و در بازگشت،

به هندوستان عزیمت نمود. در هندوستان کتابی به نام «مِنْ الخلق إلى الحق» برای بیدار ساختن مسلمانان تصنیف کرد. پس از انتشار این کتاب، انگلیسی‌ها او را از هندوستان اخراج نمودند. از آن پس به ایران آمد و در بوشهر با سیدجمال الدین اسدآبادی ملاقات نمود. ملک المتکلمین از آن پس به اصفهان و تهران رفت و در جریان نهضت مشروطه با خطابه‌ها و سخنرانی‌های خود به آگاهی بخشی مردم پرداخت. ملک‌المتکلمین که از خطبا و وعاظ مشهور دوره انقلاب مشروطیت به شمار می‌رود، پس از آنکه مجلس شورای ملی، به فرمان محمدعلی شاه قاجار به توپ بسته شد، دستگیر و به دستور شاه، در سوم تیرماه 1287 ش در 47 سالگی به قتل رسید.

* برقراری حکومت نظامی در تهران به دنبال به توپ بستن مجلس شورای ملی (1287 ش) اشاره:

یک روز پس از به توپ بستن مجلس، محمدعلی شاه قاجار برای ایجاد رعب در میان مردم و تعطیلی اجتماعات و انجمن‌های ملی، حکومت نظامی را در تهران اعلام کرد. بر اساس این فرمان، لیاخوف روسی فرمانده نیروهای قزاق مأمور شد تا با استفاده از نیروهای گارد قزاق، افراد مسلح را در شهر بازداشت کنند. طی این فرمان، تجمع مردم در شهر ممنوع گردید و به مأموران دستور داده شد تا با شلیک گلوله مانع از اجتماع افراد شوند. همچنین برای جلوگیری از تحصن مردم در سفارت خانه‌ها یا حرم حضرت عبدالعظیم در ری، عفو عمومی اعلان نمودند. هدف از این کار، فریفتن مشروطه‌خواهان متواری بود، چنان که بدین وسیله، عده بسیاری دستگیر شدند.

* پایان مرحله اول مشروطیت و آغاز استبداد صغیر در دوران مشروطه (1287 ش) اشاره:

با به توپ بستن مجلس شورای ملی و اعلام حکومت نظامی توسط محمدعلی شاه قاجار، مرحله اول مشروطیت که از 13 مهر 1285 ش همزمان با گشایش اولین دوره مجلس شورای ملی آغاز شده بود، پایان یافت. با آغاز استبداد جدید که به دلیل عمر کوتاه آن، استبداد صغیر نامیده می‌شود، بسیاری از روشنفکران غرب‌گرا، صحنه مبارزت را رها نموده و یکبار دیگر جنبش مردم ایران با الهام گرفتن از روح مذهب و رهبری روحانیت، در اندک مدتی به اوج خود رسید. در این حال، مردم، در تهران و شهرستان‌ها، دست به دفاع مسلحانه زده و در نهایت توانستند با محاصره پایتخت، آن را به تصرف خویش درآورند. انگیزه و محرک اصلی مردم در این قیام، دستورالعمل‌هایی بود که از طرف علمای بزرگ، به ویژه از نجف اشرف به دست مردم می‌رسید. این بیانیه‌ها و روشنگری‌ها بود که بر مبنای وظیفه شرعی، مردم را در سراسر ایران، به مقاومت در برابر استبداد برانگیخت و علی‌رغم حکومت نظامی، به دفاع مسلحانه واداشت تا این‌که سرانجام، استبداد برای بار دوم سقوط کرد.

* آموزش و پرورش تهران به 17 ناحیه جدید تقسیم شد (1349 ش)

* شرکت واحد اتوبوسرانی، دکتر باقر عاقلی سرپرست شرکت شد (1349 ش)

* راه آهن ایران به اروپا متصل شد (1350 ش)

* هیئت امنای دانشگاه تهران به‌شرح زیر تعیین شدند. (1352 ش) اشاره:

هیئت امنای دانشگاه تهران به‌شرح زیر تعیین شدند: امیرعباس هویدا، دکتر منوچهر اقبال، دکتر هوشنگ نهاوندی، دکتر جمشید آموزگار، مهندس صفی اصفیا، دکتر عبدالمجید مجیدی، دکتر محمد نصیری،

دکتر محمد باهری، دکتر عبدالله شیبانی، پروفسور یحیی عدل و دکتر جمشید بهنام.

* هنگام برگزاری آزمون کنکور

در تهران در مقابل دانشگاه تظاهرات صورت گرفت. (1356ش)

اشاره:

هنگام برگزاری آزمون کنکور در تهران دانشجویان خشم و نفرت خود را نسبت به رژیم درباره قتل دکتر شریعتی اعلام داشتند.

* درگذشت دانشمند و

نویسنده معاصر، استاد

«سید مصلح الدین

مهدوی اصفهانی» (1374 ش)

اشاره:

استاد سید مصلح الدین موسوی مهدوی اصفهانی در سال 1295 ش (1334 ق) در بیت علم و فضیلت در اصفهان زاده شد و در کودکی و نوجوانی هم زمان با فراگیری علوم قدیم، به تحصیل علوم جدید روی آورد.

سید مصلح الدین، در اصفهان از محضر

حضرات آیات میرزا محمدعلی حبیب آبادی،

استاد سید محمدکاظم عصار بهره‌ها برد و پس از

اخذ لیسانس، به اصفهان بازگشت.

وی در اصفهان به تدریس، تحقیق و تألیف روی آورد و در رشته‌های تاریخ، جغرافیا، حدیث، تراجم و ادبیات اشتغال ورزید.

استاد مهدوی بر اثر تلاش وافر در علوم حدیث

از آیات عظام سید شهاب الدین مرعشی نجفی، محمدعلی اراکی، شیخ آقا بزرگ تهرانی،

سید مصطفی صفایی خوانساری و دیگران اجازه روایت اخبار و احادیث اهل بیت (ع) را اخذ کرد.

زندگی‌نامه علامه مجلسی در دو جلد، بیان المفاخر در دو جلد، دانشمندان و بزرگان اصفهان، تعلیمات دینی

برای دبیرستان در پنج جلد و ده‌ها اثر دیگر از جمله آثار این محقق فرزانه است.

سرانجام آن مرد بزرگ پس از یک دوره بیماری

در شب چهارم تیر ماه 1374 ش برابر با

26 محرم 1416 ق در 79 سالگی دار فانی را وداع گفت و در تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد.

* درگذشت عباس جلالی سوسن آبادی، نگارگر ایرانی (1383ش)

اشاره:

«استاد، عباس جلالی سوسن آبادی، نام آشنا و

زنده در هنر نقاشی ایران، که تابناکیاش در دیروز و فردای هنر این مرز و بوم با نوآوری و تازگی بی‌همتا، جاودانه است»، «در

سال 1313 در روستای سوسن آباد از توابع اراک چشم به جهان گشود».

«او در خانواده‌ای به دنیا آمد که با هنر نقاشی انس و الفتی نداشتند و از کودکی، نقاشی شاید پناهگاه او

به هنگام فرار از آدمهایی بوده که او را انسانی غیرمعمولی می‌دیدند و قدرت ایجاد رابطه با او را نداشتند.

4 یا 5 ساله بود که همراه خانواده به تهران آمد و

تمام دوران تحصیل را در همین شهر سپری کرد».

«وی همزمان با شروع تحصیل ابتدایی به تعلیم نقاشی نزد استاد فروزین پرداخت و به سبب زهد و نبوغ سرشارش با فاصله

کوتاهی به صلاحدید استاد رهسپار کلاس نگارگری استاد الطافی شد».

«طی 12 سال شاگردی؛ استاد الطافی، ظرافت،

دقت و پرداختن به جزئیات را در نقاشیهای کودکان او می‌بیند و او را به نگارگری تشویق می‌کند».

«او که به نقاشی عشق می‌ورزید، به دلیل

وضعیت جسمانی‌اش نگارگری را انتخاب می‌کند، زیرا نمی‌تواند به کار سنگین نقاشی بپردازد. اما هنر نگارگری

به دلیل ظرافت و نازکی مناسب حال و وضع او بود». «از این دوران سوسن آبادی هنر پرداز را می‌آموزد و

این روشی است که نقاش با چیدن نقطه‌های ریز در کنار هم تصویر می‌سازد و از خطوط یا پاشیدن رنگ استفاده نمی‌کند.

«وی بالاخره در 33 سالگی توانست به سبک خاص خود در هنر نگارگری دست پیدا کند. او عقیده داشت که هنر نقاشی جدا از

شعر و ادبیات نیست».

سرانجام در سوم تیر ماه 1383، عباس جلالی سوسن آبادی، مینیاتوریست بزرگ ایرانی و از نوایغ شهر اراک، در ایالات متحده

درگذشت.

* 7 رمضان در گذر تاریخ

* وفات حضرت «ابوطالب» عمو و حامی بزرگ پیامبر اکرم در مکه بنا به روایتی (10 بعثت)

اشاره:

پس از وفات عبدالمطلب جد بزرگوار پیامبر اکرم (ص) ابوطالب سرپرستی آن حضرت را به عهده گرفت و در تمام مراحل، همراه برادرزاده‌ی خود بود. ابوطالب پس از بعثت پیامبر نیز از یاری حضرت محمد (ص) دست برنداشت و در مقابل مشرکان قریش می‌ایستاد. با رحلت ابوطالب، مشرکان، آزار و اذیت بیشتری به پیامبر اسلام وارد کرده و آن حضرت را تحت فشار زیادتری قرار دادند. مسئله‌ی ایمان و اسلام ابوطالب از دیر زمان میان شیعه و اهل سنت مورد اختلاف بوده است. این مسئله کم کم به صورت حادی در آمده، صورت کلامی، عقیدتی و سیاسی به خود گرفت. علمای شیعه با تکیه به روایات امامان و نیز اشعاری که از ابوطالب به جای مانده، حکم به مسلمان بودن او داده‌اند و در این باره رساله‌ها نگاشته‌اند که یکی از آن‌ها، کتاب ایمان ابیطالب اثر شیخ مفید می‌باشد.

* تحمیل ولایتعهدی به حضرت امام رضا (ع) توسط

مأمون عباسی (201 ق)

اشاره:

دشمنی خاندان اموی و عباسی با اهل بیت از دیرباز وجود داشت. هر کدام از این خاندان جور به نوبه‌ی خود آزار و اذیت فراوانی به اهل بیت و آل علی (ع) روا داشتند و حتی از به شهادت رساندن امام معصوم ابا نمی‌کردند. وقتی مأمون بر مسند قدرت نشست، از نفوذ امام رضا (ع) در میان مردم آگاه بود و چون می‌خواست هم امام را تحت نظر داشته باشد و هم خود را فردی دوستدار اهل بیت نشان دهد تا اقبال عمومی را به خود جلب کند، دستور داد تا امام رضا (ع) را از مدینه به خراسان آورند و با اصرار فراوان ولایتعهدی خود را به امام، واگذار کرد.

سرانجام روز دوشنبه هفتم ماه رمضان

سال 201 ق، منشور ولایتعهدی به خط مأمون نگاشته شد و در پشت همان ورقه،

حضرت علی ابن موسی الرضا (ع) نیز با ذکر مقدمه‌ای پر از اشاره و ایماء، قبولی خود را اعلام فرمود؛ ولی یادآوری کرد که این امر به انجام نمی‌رسد. آن‌گاه در کنار همان مکتوب، بزرگان و فرماندهان کشوری و لشکری، این عهدنامه را گواهی نمودند. از این پس به امام، الرضا من آل محمد (ص) می‌گفتند یعنی کسی که از آل محمد به وی (مأمون) راضی شده است. مأمون دختر خود، ام‌حبیب را به ازدواج آن حضرت درآورد و شعار عباسیان را که لباس سیاه بود، تبدیل به شعار علویان و لباس سبز نمود. بررسی اوضاع و شرایط سیاسی زمان مأمون نشان می‌دهد که وی با یک سلسله دشواری‌ها و مشکلات سیاسی روبرو شده بود و برای رهایی از این بن‌بست‌ها تلاش می‌کرد. او سرانجام به منظور حل این مشکلات، یک سیاست چند بعدی در پیش گرفت که همان طرح ولیعهدی

امام رضا (ع) بود.

* تولد «ابن زهره» فقیه و متکلم نامدار مسلمان (511 ق)

اشاره:

عزالدین ابوالمکارم حمزة بن علی بن زهرة الحسینی الحلبی معروف به ابن زهره، فقیه و متکلم و از دانشمندان مشهور مسلمان، در حلب از شهرهای سوریه به دنیا آمد.

او پس از تکمیل تحصیلاتش در حلب و نجف، به مراتب عالی علمی دست یافت.

ابن زهره در فقه، اصول، کلام و ادبیات عرب، مهارت و دانش بسیار اندوخت و دانشمندان مشهوری تربیت کرد. نزدیک به بیست کتاب، رساله و نامه به او نسبت داده‌اند.

تنوع موضوعات این آثار، نشان دهنده‌ی وسعت دامنهی دانش اوست.

مسألة فی تفی الرؤیة، نقض شبهة الفلاسفة و نیز قُبَسُ الانوار از جمله‌ی تألیفات این عالم بزرگ مسلمان است. ابن‌زهره در سال 585 ق در 74 سالگی چشم از جهان فرو بست.

* تولد «صفایی ترمذی» مورخ و شاعر قرن دهم هجری (944 ق)

اشاره:

سید نظام الدین محمد معصوم صفایی ترمذی متخلص به نامی، مورخ و شاعر، در هندوستان به دنیا آمد. اجداد وی از مسلمانان ترمذ بودند و در قندهار افغانستان می‌زیستند، اما چون پدرش به هند مهاجرت کرد، وی نیز پس از اتمام تحصیلاتش در قندهار، به گجرات هند رفت و به مناصب دیوانی پرداخت. «نامی» از دانشمندان پرکار زمان خود بود و آثار ارزشمندی چون طب نامی را به رشته‌ی تحریر درآورد. وی در 1019 ق در 75 سالگی درگذشت.

* 24 ژانویه در گذر تاریخ

* آغاز حمله بزرگ «ناپلئون بُناپارت» پادشاه فرانسه به روسیه تزاری (1812م)

* درگذشت «رابرت فولتن»

مبتکر آمریکایی و مخترع کشتی بخار (1815م)

- * آزادی شهر «کاراکاس» در جریان جنگ های ضداستعمار اسپانیا (1821م)
- * اختراع کوره های ذوب فلزات توسط «هنری پسنمر» صنعت گر انگلیسی (1843م)
- * مرگ میشل «عفلق» نظریه پرداز سیاسی عرب و پایه گذار حزب بعث (1989م)